

34136

İskender BAYHAN
İstanbul Milletvekili

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın **Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Vedat Işıkhan** tarafından Anayasa'nın 98, TBMM İç Tüzüğü'nün 96 ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim. **16.09.2025**

İskender

İskender BAYHAN
İstanbul Milletvekili

12 Eylül askeri darbesiyle önü açılan, AKP iktidarları döneminde vahşileşen ucuz emeğe dayalı sömürü düzeni; İş Kanunu'ndan Sendikalar Yasası'na, grev ve lokavt düzenlemelerine kadar her alanda işçilerin aleyhine yapılan düzenlemelerle tahkim edilmiştir. Kısaca, bugün sendikalaşma, toplu pazarlık ve grev hakları fiilen kullanılamaz durumdadır. Son 23 yılda 200 bin işçinin grev hakkı Cumhurbaşkanı kararlarıyla yasaklanmış, böylece bu hakla birlikte toplu sözleşme hakkı da gasp edilmiştir.

Sendikal hakların genişletilmesi ve demokratikleştirilmesi amacıyla, 16 Haziran 2025 tarihinde on binlerce işçi ve emekçinin imzalarıyla birlikte Meclis'e sunulmuş olan **"Barajsız sendika, yasaksız grev, güvenceli iş"** kanun teklifi, işçilerin ve emekçilerin takibinde **yasalaşmayı beklemektedir**.

Son grev yasağı kararı jet hızıyla TSE için uygulanmıştır. Türk Standartları Enstitüsü (TSE) ve bağlı işyerlerinde toplam 2 bin 745 işçiyi kapsayan toplu iş sözleşmesi (TİS) süreci aylardır sonuçsuz bırakılmıştır. Öz Büro-İş Sendikası'nın yetkili olduğu işyerlerinde görüşmelerin tıkanması üzerine, 11 Eylül günü Ankara'daki TSE ana binasında yaklaşık 1325 işçi grev kararını asmış ve iş bırakmıştır. Aynı gün Kayseri Organize Sanayi Bölgesi'ndeki TSE laboratuvarında 70'e yakın işçi greve çıkmıştır.

Sendika Genel Başkanı Baki Gülbaba, grev öncesinde işçilerin baskı ve mobbing ile kararlarından vazgeçirilmeye çalışıldığını; odalara çağrılarak "Grevden uzak durun, aksi halde sözleşmenizi yenilemeyiz" şeklinde tehdit edildiklerini açıklamıştır. Nitekim, grev pankartlarının asılmasından yalnızca birkaç saat sonra gece yarısı yayımlanan Cumhurbaşkanı Kararı ile TSE grevi, "genel sağlığı ve milli güvenliği bozucu nitelikte" olduğu gerekçesiyle yasaklanmıştır.

İşçilerin talepleri arasında haftalık çalışma süresinin 40 saate düşürülmesi, vergi dilimlerinin sabitlenmesi ve geçmişe dönük hakların tanınması yer almaktadır. Bu talepler, 2025-2026 Kamu Çerçeve Protokolü'nde de dile getirilmiş; ancak grev yasağı ve Yüksek Hakem Kurulu baskısıyla işçiler bir kez daha sefalet sözleşmesine mahkûm

edilmiştir. İnsanca yaşam ve çalışma koşullarını asgarisinde karşılayan bu taleplerin yok sayılması, iktidarın önümüzdeki dönemde düşük ücret ve ucuz emek sömürüsüne dayalı politikalarını daha da sertleştireceğinin; açlık sınırında bir ücret politikasının izleneceğinin açık işaretidir.

Yeni açıklanan Orta Vadeli Program (OVP), kamuda maliyetlerin kısılmasını ve ücretlerin baskılanmasını hedeflerken, TSE grevinin yasaklanması da bu hedeflerle uyumlu olarak işçi ve emekçilerin kısıntı halinde kalmış sendikalaşma, toplu sözleşme ve grev haklarının fiilen yok sayıldığına açık bir göstergesi olmuştur.

Üstelik grev yasağının açıklandığı gün, yani 12 Eylül'ün 45. yıldönümünde Cumhurbaşkanı Erdoğan, yaptığı konuşmada; iktidarlara boyunca 200 bin işçinin grev hakkını erteleme adı altında yasaklamamışçasına, "Bir daha ülkemizin gelişmesinin ve kalkınmasının demokrasi dışı yöntemlerle kesintiye uğramasına asla izin vermeyeceğiz" demiştir. Ancak aynı gün TSE grevinin yasaklanması, 12 Eylül sonrasında kurumsallaşan grev yasaklarının hâlâ yürürlükte olduğunu ve iktidarın 12 Eylül'ün işçilerin tüm haklarını ortadan kaldırma yönündeki baskı ve sömürü politikalarını sürdürmekte kararlı olduğunu göstermektedir. Tek adam rejiminin demokrasi anlayışı görüldüğü üzere, sermaye sınıfının, bir avuç yerli-yabancı tekelin çıkarlarını korumak için yüz binlerce işçinin anayasal hakkını yasaklamak üzerine kuruludur.

Bu bağlamda;

1. TSE'de 2 bin 745 işçiyi kapsayan toplu iş sözleşmesi süreci aylardır neden sonuçlandırılmamaktadır? Grev öncesinde işçilerin "sözleşmenizi yenilemeyiz" şeklinde tehdit edilmesi ve odalara çağrılarak baskı altına alınması iddiaları hakkında Bakanlığınıza ulaşan şikâyet olmuş mudur? Bu iddialar doğrulanmışsa sorumlular hakkında herhangi bir işlem yapılmış mıdır?
2. TSE grevinin "genel sağlığı ve milli güvenliği bozucu nitelikte" olduğuna dair hangi somut tespitler yapılmıştır?
3. Orta Vadeli Program'da (OVP) öngörülen "mali disiplin" ve "ücretlerin baskılanması" hedefleri ile TSE grevinin yasaklanması arasında bir ilişki var mıdır? Varsa bu, hükümetin işçi sınıfının haklarını uluslararası sermayeye uyum için bilinçli biçimde bastırdığı anlamına mı gelmektedir?
4. Grev yasağının açıklandığı gün Cumhurbaşkanı 12 Eylül'ü "demokrasi tarihimizin kara lekesi" olarak nitelemiştir. Buna rağmen aynı gün TSE grevinin yasaklanmasını nasıl açıklıyorsunuz? Bu durum 12 Eylül' den bu yana grev yasaklarının hâlâ yürürlükte olduğunun göstergesi değil midir?
5. AKP iktidarlara 23 yıldır 12 Eylül Anayasası'nı onlarca kez değiştirirken grev hakkını sınırlayan düzenlemelerini neden değiştirmemiştir? Önümüzdeki dönemde bu antidemokratik uygulamaları ortadan kaldırmaya dönük bir yasal düzenleme yapmayı düşünüyor musunuz?
6. Kayseri OSB Başkanı Mehmet Yalçın, OVP için "ekonomimizde 2 yıldır uygulanan politikaların destekleyicisi olacaktır" demektedir. Bakanlığınız açısından bu söz, işçi sınıfının taleplerine kulak tıkayan, grevleri yasaklayan ve sendikal hakları bastıran politikaların devam edeceğinin ilanı değil midir?
7. 6356 sayılı Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi Kanunu yalnızca grev yasağı kapsamındaki işkollarında değil, tüm işkollarında grev hakkını fiilen kısıtlamakta ve kullanılamaz hale getirmektedir. İşçilerin sendika hakkı, özgür toplu pazarlık

ve grev hakkının güvence altına alınması için Emek Partisi'nin başlattığı kampanya sonucunda, on binlerce işçi ve emekçinin imzasıyla 16.06.2025 tarihinde muhalefet partilerince Meclis'e sunulan "barajsız sendika, yasaksız grev, güvenceli iş hakkı" taleplerini içeren kanun teklifini hayata geçirmek üzere Bakanlığınız sorumluluğunu yerine getirecek midir?

8. 23 yıllık AKP iktidarı döneminde yaklaşık 200 bin işçinin grev hakkının "erteleme" adı altında yasaklandığı ve fiilen yalnızca 100 bin işçinin grev hakkını kullanabildiği ortadayken bu tablonun Türkiye'de grev hakkının ortadan kaldırıldığı anlamına geldiğine Çalışma Bakanlığı olarak katılıyor musunuz?
9. "Milli güvenliği bozucu nitelikte" gerekçesiyle getirilen grev yasaklarının işçilerin hak grevleri hangi hallerde milli güvenlik gerekçesidir? 23 yılda yasaklanmış tüm işçi grevlerinin hangi somut verilere dayandığı konusunda kamuoyuna bir açıklama yapmanız gerekmez mi? Bu yasakların, Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası çalışma sözleşmeleriyle çeliştiğini kabul ediyor musunuz?
10. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı olarak gerek önceki dönemlerde gerekse sizin döneminizde yasaklanan grevler karşısında işçilerin anayasal haklarından yana aldığınız herhangi bir tutum olmuş mudur?